

Regionale Raadscommissie Noordkop

Advies aan de gemeenteraden

Portefeuillehouder(s) : Dhr. R. van de Belt (Texel)
Mw. M. van Gent
Dhr. P. de Vrij
Mw. P. de Nijs - Visser

Steller/penvoerder : Annemiek Hollander, email: ahollander@texel.nl

Datum vergadering RRN	Datum B&W-besluiten
06-02-2025	Den Helder: 21-01-2025 Hollands Kroon: 21-01-2025 Schagen: 21-01-2025 Texel: 21-01-2025

Onderwerp
Kadernota 2026 Gemeenschappelijke Regeling GGD Hollands Noorden

Kern van het voorstel
Het Dagelijks Bestuur (DB) van de GGD Hollands Noorden heeft haar Kadernota 2026 aangeboden. Bij deze Kadernota heeft de GGD 4 scenario's uitgewerkt (een scenario ongewijzigd beleid, bezuinigingsscenario 3%, bezuinigingsscenario 5% en bezuinigingsscenario 7%). De gemeenten kunnen een zienswijze afgeven op de Kadernota 2026 en worden gevraagd het scenario van keuze kenbaar te maken. Regionaal is afgesproken om dit gezamenlijk via de RRN te doen. Van de gemeenten in de Kop van Noord-Holland geven Hollands Kroon, Texel en Schagen als zienswijze af te kiezen voor het geschetste bezuinigingsscenario van 3%, met uitzondering van de maatregelen 3 (Stoppen met procesregie buiten kantoortijden voor tijdelijk huisverbod Veilig Thuis) en 5 (Stoppen met advies/ondersteuning veiligheidsketen OGGZ). Gemeente Den Helder kiest voor het bezuinigingsscenario van 5%, uitgezonderd maatregel 3, 5 en 14 (Verminderen inzet Veilig Thuis door versterken wijkteams). Bovendien verzoekt gemeente Den Helder de GGD HN om het scenario van 5% aan te vullen met maatregelen in de interne huishouding om te komen tot een bezuiniging van daadwerkelijk 5%. Alle vier Kopgemeenten vragen de GGD HN bovendien om intensiever samen te werken met andere gemeenschappelijke regelingen.

Voorgesteld advies
De Regionale Raadscommissie Noordkop (RRN) wordt voorgesteld om de gemeenteraden te adviseren om:

1. Voor gemeente Hollands Kroon, Schagen en Texel de volgende zienswijze af te geven op de Kadernota 2026 van de GGD Hollands Noorden:
Te kiezen voor het geschetste bezuinigingsscenario van 3%, met uitzondering van de maatregelen 3 (Stoppen met procesregie buiten kantoortijden voor tijdelijk huisverbod Veilig Thuis) en 5 (Stoppen met advies/ondersteuning veiligheidsketen OGGZ), en de GGD HN te verzoeken dit scenario in de Begroting 2026 te verwerken.
2. Voor gemeente Den Helder de volgende zienswijze af te geven op de Kadernota 2026 van de GGD Hollands Noorden:
Te kiezen voor het geschetste bezuinigingsscenario van 5%, met uitzondering van de maatregelen 3, 5 en 14 (Verminderen inzet Veilig Thuis door versterken wijkteams). En de GGD HN te verzoeken dit scenario aan te vullen met maatregelen in de interne huishouding van de GGD die niet in de huidige scenario's zijn opgenomen om te komen tot een bezuiniging van daadwerkelijk 5%.
3. De GGD HN te vragen om intensiever samen te werken met andere gemeenschappelijke regelingen.
4. Deze zienswijze door het toesturen van het ondertekende raadsbesluit aan het dagelijks bestuur van de GGD Hollands Noorden kenbaar te maken.

De Regionale Raadscommissie Noordkop adviseert:

1. Voor gemeente Hollands Kroon, Schagen en Texel de volgende zienswijze af te geven op de Kadernota 2026 van de GGD Hollands Noorden:
Te kiezen voor het geschetste bezuinigingsscenario van 3%, met uitzondering van de maatregelen 3 (Stoppen met procesregie buiten kantoortijden voor tijdelijk huisverbod Veilig Thuis) en 5 (Stoppen met advies/ondersteuning veiligheidsketen OGGZ), en de GGD HN te verzoeken dit scenario in de Begroting 2026 te verwerken.
2. Voor gemeente Den Helder de volgende zienswijze af te geven op de Kadernota 2026 van de GGD Hollands Noorden:
Te kiezen voor het geschetste bezuinigingsscenario van 5%, met uitzondering van de maatregelen 3, 5 en 14 (Verminderen inzet Veilig Thuis door versterken wijkteams). En de GGD HN te verzoeken dit scenario aan te vullen met maatregelen in de interne huishouding van de GGD die niet in de huidige scenario's zijn opgenomen om te komen tot een bezuiniging van daadwerkelijk 5%.
3. De GGD HN te vragen om intensiever samen te werken met andere gemeenschappelijke regelingen.
4. Deze zienswijze door het toesturen van het ondertekende raadsbesluit aan het dagelijks bestuur van de GGD Hollands Noorden kenbaar te maken.

Vastgesteld in de vergadering van 6 februari 2025

Griffier

Voorzitter

Openbaarheid documenten

Ja

Wettelijke grondslag

Het wettelijk kader en eerdere besluitvorming door de raad vormen de basis voor de voorliggende zienswijze. Dit betreft:

- Notitie 'Informatievoorziening Gemeenschappelijke Regelingen' 2018
- Artikel 4 van Financiële Uitgangspunten gemeenschappelijke regelingen (FUGR 2019)
- De Gemeenschappelijke regeling GGD HN
- De Financiële verordening GGD Hollands Noorden 2023
- De Wet gemeenschappelijke regelingen, artikel 34b en artikel 35, derde lid
- Programmabegroting 2025 gemeente Den Helder

Beoogd bestuurlijk/maatschappelijk doel

De GGD is een gemeenschappelijke regeling van 16 gemeenten in Noord-Holland Noord. De GGD bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en veiligheid van inwoners in Noord-Holland Noord. De GGD voert gemeentelijke taken uit die vermeld staan in de Wet publieke gezondheid (Wpg), alsmede taken die bij of krachtens andere wetten zijn opgedragen.

Taken op basis van de Wpg zijn:

- Basistaken jeugdgezondheidszorg 0 tot 18 jaar en prenatale voorlichting en huisbezoek;
- Infectieziektebestrijding, inspectie, hygiëne en medische milieukunde;
- Forensische geneeskunde en GGD Rampenopvangplan;
- Epidemiologie, collectieve gezondheidsbevordering en ondersteuning gezondheidsbeleid.

GR taken die de GGD uitvoert op basis van andere wetgeving dan de Wpg, zijn toezicht kinderopvang, lijkschouwingen en Veilig Thuis. Aanvullende diensten die de GGD uitvoert zijn opvoedondersteuning, openbare geestelijke gezondheidszorg, prostitutiezorg en meldpunt en hoorplicht verplichte ggz.

Vanaf de begroting 2021 onderscheidt de GGD vier *focuslijnen*. Dit zijn:

- Gezond opgroeien;
- Gezond ouder worden;
- Meedoen naar vermogen;
- Gezonde leefomgeving.

Motivering

1.1 Het bezuinigingsscenario van 3% heeft een beperkt maatschappelijk effect.

De gemeenten Hollands Kroon, Schagen en Texel kiezen ervoor om beperkt te willen bezuinigen op de GGD taken. Het 3% scenario bestaat voornamelijk uit maatregelen die volgens de GGD een relatief beperkte maatschappelijke impact hebben. De maatschappelijke impact binnen het geschetste bezuinigingsscenario van 5 en 7% zijn te groot. Met name de groep kwetsbare inwoners zal het hardste worden geraakt. Er zal daarnaast een verschuiving plaats vinden van preventie naar zorg, wat tegenstrijdig is aan de lijn die we op allerlei andere vlakken juist proberen in te zetten, zoals binnen de regiovisie sociaal domein en de hervormingsagenda jeugd. Uiteindelijk zal een verschuiving naar zorg ook leiden tot een toename van kosten op dit vlak en de bezuiniging deels of geheel te niet doen.

1.2 De Regietafel heeft de gemeenschappelijke regelingen expliciet gevraagd om bezuinigingsmogelijkheden aan te dragen.

Voor veel gemeenten zijn bezuinigingen wenselijk of zelfs noodzakelijk vanwege de korting voor gemeenten op het Gemeentefonds. Door te kiezen voor een bezuinigingsscenario draagt de gemeenschappelijke regeling bij aan de bezuiniging en geven we gehoor aan het verzoek van de Regietafel. Bovendien zorgt dit voor gelijkwaardigheid met de andere gemeenschappelijk regelingen, die ook zullen moeten bezuinigen.

1.3 De kosten voor de procesregie buiten kantoortijden voor tijdelijk huisverbod leiden niet tot bezuiniging (ook van toepassing op beslispunt 2).

Als de GGD vanuit Veilig Thuis stopt met de procesregie buiten kantoortijden voor tijdelijk huisverbod (maatregel 3) zal de procesregie verschuiven van de GGD naar een andere ketenpartner. Op basis van de Wet tijdelijk huisverbod moet de gemeente dit namelijk wel bij een partij beleggen. De kosten voor de procesregie zullen dus verschuiven naar een andere ketenpartner, maar nog wel door de gemeente worden gedragen. Deze maatregel leidt voor de gemeente daardoor niet tot een bezuiniging.

1.4 Bezuinigingen op de OGGZ Vangnet & Advies zijn tegenstrijdig aan het eerdere besluit om het team te versterken (ook van toepassing op beslispunt 2).

Onder de bezuinigingen op de aanvullende diensten valt ook de bezuiniging op de inzet van het team Vangnet & Advies van de OGGZ (maatregel 5). Het gaat om het stoppen met advies en/of ondersteuning vanuit het team Vangnet en Advies aan de veiligheidsketen. Binnen de Kop van Noord-Holland hebben wij sinds 2023 met het Team Vangnet & Advies afgesproken de reguliere subsidie te verhogen, zodat zij voldoende medewerkers in kunnen zetten om het toegenomen aantal complexere meldingen af te handelen en nazorg te leveren. Een deel van de bekostiging van het Team Vangnet & Advies loopt voor de Kop gemeenten via de deelnemersbijdrage aan de GGD. Als hierop wordt bezuinigd, zal de inzet van het Team Vangnet & Advies weer moeten inkrimpen. Dat is tegenstrijdig aan het eerdere besluit om het team juist te versterken met extra subsidie.

2.1 Het 5% scenario is noodzakelijk voor de benodigde bezuinigingen in Den Helder.

Vanwege de verminderde bijdrage aan het Gemeentefonds heeft de gemeenteraad van Den Helder in de programmabegroting opgenomen dat er 5% bezuinigd moet worden op de gemeenschappelijke regelingen. Vandaar dat voor Den Helder dit scenario de voorkeur heeft. Omdat er onwenselijke maatregelen in het scenario zijn opgenomen wordt voorgesteld deze niet door te voeren en de GGD te verzoeken een extra taakstelling uit te werken om tot de volledige 5% bezuinigingen te komen middels maatregelen in de interne huishouding.

2.2 Het versterken van wijkteams leidt tot hogere kosten.

Maatregel 14 (Verminderen inzet Veilig Thuis door versterken wijkteams) vraagt, zoals de GGD aangeeft, om een investering in de wijkteams. Deze maatregel zal voor gemeenten tot hogere personeelskosten leiden en niet tot een bezuiniging op de gemeentelijke begroting. Bovendien is deze maatregel lastig uitvoerbaar vanwege de krapte op de arbeidsmarkt.

3.1 Door een intensievere samenwerking met andere gemeenschappelijke regelingen kan mogelijk worden bezuinigd.

In deze samenwerking worden mogelijkheden gezien voor een efficiëntere bedrijfsvoering. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het gezamenlijk inkopen van producten en diensten.

4.1 Door het toesturen van het besluit kan het DB de zienswijze meenemen in het voorstel aan het AB. De Kadernota wordt in de vergadering van het AB van 12 maart 2025 vastgesteld. De zienswijzen van de gemeenten maken deel uit van de beraadslaging.

Alternatieven (incl. argumenten)

1.1 Te kiezen voor een gezamenlijk bezuinigingsscenario (ook van toepassing op beslispunt 2).

De Kop gemeenten zijn niet tot een eensluidende zienswijze gekomen. Den Helder kiest voor een bezuinigingsscenario van 5% om tot de noodzakelijke bezuiniging op de gemeentelijke begroting te komen. De overige Kop gemeenten zijn hiermee niet akkoord omdat dit tot een voor hen onacceptabele negatieve maatschappelijke impact zal leiden. Daarnaast verwachten deze gemeenten bij een bezuiniging van 5% hogere kosten op andere gemeentelijke begrotingsposten en bij maatschappelijke partners.

Gevolgen algemene middelen en begroting

Kaders en uitgangspunten:

De voorgestelde indexaties voor 2026 zijn conform de hoogte die de Regietafel gemeenschappelijke regelingen Noord-Holland-Noord in de herziene indexatiebrief kenbaar heeft gemaakt. Voor de begroting 2026 betekent dit dat wordt uitgegaan van 7,2% loonindexatie en 8% prijsindexatie. Verder wordt de deelnemersbijdrage per gemeente (licht) beïnvloed door (kleine) toe- en afnamen van het aantal inwoners.

(Autonome) Ontwikkelingen:

In 2024 en 2025 is de GGD niet in staat gebleken vermogen op te bouwen als gevolg van het CAO-gat dat ontstaan is in 2023.

Dit vertaalt zich in 2026 naar een staat van een algemene reserve bij de GGD welke ontoereikend is om financiële risico's op te vangen.

De algemene reserve van de GGD staat hierdoor onder grote druk.

Conform het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader gemeenschappelijke regelingen is het voor een GR niet toegestaan om een negatieve algemene reserve te hebben en is het aan de deelnemers om een ontstaan tekort direct aan te vullen opdat er geen negatieve algemene reserve ontstaat.

Besluitvorming over de bezuinigingsscenario's, zoals uitgewerkt door de GGD, is dan ook cruciaal voor het kwantificeren van het (grote) financiële risico op frictiekosten, behorend bij de bezuinigingsopgave van de gemeenten.

Dekking: n.n.b. / indexatie vanuit algemene middelen

Toelichting: Afhankelijk van het gekozen bezuinigingsscenario dient dekking te worden gezocht voor het afbakenen van de financiële risico's en mogelijke aanvulling algemene reserve GGD.

Vooralsnog kunnen enkel de loon- en prijsindexaties toegerekend worden, welke vanuit de algemene middelen van de gemeenten dienen te worden gedekt.

Communicatie

De zienswijze wordt kenbaar gemaakt aan het Dagelijks Bestuur (DB) van de GGD. Het DB formuleert een bestuurlijke reactie op de zienswijzen. Het DB legt de Kadernota 2026 op 12 maart 2025 ter vaststelling voor aan het Algemeen Bestuur (AB) van de GGD, met daarbij de zienswijzen en de bestuurlijke reactie van het DB op de zienswijzen.

Achtergrondcontext

Het dagelijks bestuur (DB) van de GGD Hollands Noorden (hierna GGD) heeft op 13 december 2024 de concept Kadernota 2026 aangeboden voor zienswijze van de raad. Met het afgeven van een zienswijze kan de raad sturen op het inhoudelijke en financiële beleid van de gemeenschappelijke regeling. Na kennisname van de zienswijzen van de raden, staat de concept Kadernota 2026 ter vaststelling geagendeerd voor het AB op 12 maart 2025.

Bijna alle gemeenten worden vanaf 2026 geconfronteerd met een lagere bijdrage in het Gemeentefonds. De Regietafel Noord-Holland Noord heeft alle gemeenschappelijke regelingen daarom bezuinigingsrichtlijnen voorgesteld, waarbij de gemeenschappelijke regelingen twee scenario's moeten uitwerken van structurele bezuiniging van 3 en 5% op de gemeentelijke bijdrage 2026. Op verzoek van gemeenten in de regio Alkmaar is daar een scenario van 7% aan toegevoegd. De Regietafel verzocht ook daarbij inzichtelijk te maken wat de effecten zijn op het niveau van taken en impact. De scenario's zijn toegevoegd aan de Kadernota 2026.

GGD Hollands Noorden heeft, voordat de bezuinigingsrichtlijn was ontvangen, samen met de leden van het AB op 29 mei 2024 een eerste beeldvormende bijeenkomst gehouden. De leden zijn daarbij meegenomen in de taken van de diverse onderdelen en zijn daarna met elkaar in gesprek gegaan over beperken dan wel afstoten van taken, efficiency en het verhogen van inkomsten. In het najaar zijn op 25 september 2024 en op 23 oktober 2024 de nadere uitwerking van de discussie en suggesties vanuit de bestuursleden in een beeldvormend overleg met het AB besproken. Het DB heeft met inachtneming van de input vanuit het AB uiteindelijk de opdracht uitgewerkt in de gevraagde scenario's, rekening houdend met de maatschappelijke impact en wettelijke kaders.

De GGD heeft in de Kadernota 2026 de uitgewerkte scenario's (een scenario ongewijzigd beleid, bezuinigingsscenario 3%, bezuinigingsscenario 5% en bezuinigingsscenario 7%) toegevoegd. Het DB heeft aan de gemeenteraden gevraagd naast het afgeven van een zienswijze ook het scenario van keuze kenbaar te maken.

Kadernota 2025:

Op de Kadernota 2025 is door de Kopgemeenten een positieve zienswijze afgegeven.

Het AB van de GGD heeft de Kadernota 2025 vastgesteld (met inachtneming van de zienswijzen en de bestuurlijke reactie) inclusief de gevoelde urgentie om de scenario's (voor bezuinigingen) met elkaar te bespreken om te komen tot goede en financieel degelijke bedrijfsvoering in de context van het ravijnjaar dat op ons allen afkomt zodat we daar goede en tijdige keuzes kunnen maken.

Begroting 2025:

Op de Begroting 2025 en de meerjarenraming 2025-2028 is door de Kopgemeenten een positieve zienswijze afgegeven met daarbij het verzoek om de inschatting van risico's aan te scherpen, zodat een beter inzicht komt in de bepaling van het weerstandsvermogen.

Het AB van de GGD heeft besloten de Begroting 2025 GGD Hollands Noorden en de Meerjarenraming 2025-2028 ongewijzigd vast te stellen. De ingezette financiële lijn van de Begroting 2025 wordt in de Kadernota 2026 bestendigd. De indexatie voor 2026 is gebaseerd op de hoogte die de Regietafel Noord-Holland Noord in de indexatiebrief kenbaar heeft gemaakt. Voor de begroting 2026 gaat dit om 7,2% loonindexatie en 8% prijsindexatie.

Bijlagen

1. Kadernota 2026 GGD Hollands Noorden
2. 20241213_aanbiedingsbrief Kadernota 2026 ondertekend